

Beseda o antropocenu

Opredeľjevanje obdobij geološke zgodovine Zemlje je formalno v domeni mednarodne komisije za stratigrafijo (ICS - International Commission on Stratigraphy).

Antropocen (pomen: *anthro* "človek" in *kainos* "nov") je tîrmin, ki sta ga leta 2000 uvedla Paul Crutzen in Eugene Stoermer in z njim poimenovala časovno obdobje, v katerem so bile in so še vedno geološko opazne spremembe zaradi vplivov človekovega delovanja. Njun predlog, da bi z antropocenom poimenovali novo geološko obdobje, je predmet različnih razprav, med katerimi izstopa razmislek ali ima lahko formalno gledano antropocen enakovreden status kot seriji/epohi holocen in pleistocen.

Crutzen in Stoermer sta predlagala, da bi začetek antropocena sovpadal z obdobjem začetka industrijske revolucije v severni Evropi (sredina 18. stoletja). Za stratigrafsko formalizacijo antropocena kot serije/epohe pa bi moral le-ta biti na podlagi biotskih, sedimentarnih in geokemijskih lastnosti jasno drugačen od holocena ter globalno prepoznaven v geološkem zapisu.

Četudi ne dvomimo o naraščajočem vplivu človekovih dejavnosti na naravno okolje, obstaja dvom, ali je stratigrafski zapis teh sprememb zadosten, dovolj jasen in časovno opredeljiv, da bi lahko korektno stratigrafsko opredelili mejo med holocenom in antropocenom. Vprašanje je, ali ne bi bil primernejši mejnik za časovno umestitev antropocena sredina 20. stoletja z viškom radioaktivnosti kot posledice testiranja jedrskega orožja in s tako imenovanim "velikim pospeševanjem" modernega sveta, ko so planet preplavili plastika, aluminij, umetna gnojila in osvinčeni bencin.

Trenutno se raziskovalci ukvarjajo z iskanjem tipične lokacije, kjer bi bilo mogoče identificirati geološko plast (dogodek, dogodkovno plast ali horizont), ki omejuje antropocen od holocena in bi jo bilo možno globalno korelirati. Ob dejstvu, da so se ponekod na Zemlji spremembe dogodile hipno, drugod pa so trajale tisočletja, se postavlja vprašanje ali je tako univerzalno lokacijo na Zemlji sploh mogoče najti. Iz te diskusije izvira razmislek, da bi po sedanjih predlogih časovno določena meja izključila človekove aktivnosti pred dvajsetim stoletjem in bi tako definicija antropocena kot kronostratigrafske enote zgrešila svoj namen. To zadrego bi lahko obšli, če bi dogodek in z njim mejo definirali kot interval.

prof. dr. Philip Gibbard

Scott Polar Research Institute, University of Cambridge, Cambridge CB2 1ER, Velika Britanija